

Бабки (*Odonata*) та деякі двокрилі комахи (*Diptera: Calliphoridae; Sarcophagidae*) регіону Шацьких озер

Роботу виконано в КНТУ

Дослідження, проведені у 2005–2008 рр. в районі Шацьких озер і Волинської області, дали змогу встановити 31 вид бабок, 21 вид каліфорид і 22 види саркофагід. Три види бабок (*Sympetrum fusca*, *Aeshna isoceles*, *Ophiogomphus cecilia*) і 1 підвид (*Calopteryx splendens ancilla*) є нові для фауни Волині, а два види (*Sympetrum fusca*, *Sympetrum striolatum*) – для району Шацьких озер. Як результат, із 49 видів бабок Волинської області в районі Шацьких озер зустрічаються 30 видів. Усі зібрани вида мух є новими для району Шацьких озер, і 15 видів каліфорид та дев'ять видів саркофагід вперше відзначенні для Волинської області. В цілому для Волинської області зареєстровані 21 вид каліфорид та 32 види саркофагід.

Ключові слова: Шацький національний природний парк, бабки, каліфориди, саркофагіди.

Хрокало Л. А., Вервес Ю. Г. Стрекозы (*Odonata*) и некоторые двукрылые насекомые (*Diptera: Calliphoridae; Sarcophagidae*) района Шацких озер. Исследования, проведенные в 2005–2008 гг. в районе Шацких озер и Волынской области, позволили установить 31 вид стрекоз, 21 вид калифорид и 22 вида саркофагид. Три вида стрекоз (*Sympetrum fusca*, *Aeshna isoceles*, *Ophiogomphus cecilia*) и 1 подвид (*Calopteryx splendens ancilla*) являются новыми для фауны Волыни, а два вида (*Sympetrum fusca*, *Sympetrum striolatum*) – для окрестностей Шацких озер. В результате из 49 видов стрекоз Волынской области в окрестностях Шацких озер встречаются 30 видов. Все собранные виды мух являются новыми для района Шацких озер, и 15 видов калифорид и девять видов саркофагид впервые отмечены для Волынской области. В целом в Волынской области зарегистрированы 21 вид калифорид и 32 вида саркофагид.

Ключевые слова: Шацкий национальный природный парк, фауна, стрекозы, калифориды, саркофагиды.

Khrokalo L. A., Verves Yu. H. Dragonflies (*Odonata*) and Certain Two-Winged Insects (*Diptera: Calliphoridae; Sarcophagidae*) of the Shatsk Lake District. The research held in 2005–2008 in the Shatsk Lake District and in the Volyn Oblast allowed to identify 31 species of dragonflies, 21 species of calliphoridae and 22 species of sarcophagidae. 3 species of dragonflies (*Sympetrum fusca*, *Aeshna isoceles*, *Ophiogomphus cecilia*) and 1 subspecies (*Calopteryx splendens ancilla*) are new for the fauna of Volyn, while 2 species (*Sympetrum fusca*, *Sympetrum striolatum*) are new for the Shatsk lakes area. As a result, out of 49 species of dragonflies typical for the Volyn Oblast, in the Shatsk lakes area 30 species are found. All the collected species of flies are new for the Shatsk lakes area while 15 species of calliphoridae and 9 species of sarcophagidae were first registered in the Volyn Oblast. On the whole, in the Volyn Oblast 21 species of calliphoridae and 32 species of sarcophagidae were registered.

Key words: Shatsk National Nature Park, fauna, dragonflies, calliphoridae, sarcophagidae.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. З літературних джерел у складі фауни Волинської області було відомо 46 видів бабок (Горб и др., 2000; Павлюк, 1990), з яких для регіону Шацьких озер вказано 28 видів (Горб и др., 2000; Павлюк, 1974): *Lestes barbarus*, *L. dryas*, *L. sponsa*, *L. virens*, *Sympetrum paedisca*, *Coenagrion hastulatum*, *C. puella* (L.), *C. pulchellum*, *Erythromma najas*, *Ischnura elegans*, *I. pumilio* Charp., *Enallagma cyathigerum*, *Aeshna grandis*, *A. mixta*, *Gomphus vulgatissimus*, *Cordulia aenea*, *Somatochlora flavomaculata*, *Epitheca bimaculata*, *Orthetrum cancellatum*, *Libellula depressa* (L.), *L. quadrimaculata*, *Sympetrum danae*, *S. depressiusculum* Selys, *S. flaveolum*, *S. sanguineum*, *S. vulgatum*, *Leucorrhinia albifrons* Burm., *L. caudalis* Charp.

З теренів Волинської області в науковій літературі вказані знахідки 6 видів мух-калифорид: *Calliphora uralensis*, *C. vicina*, *Lucilia caesar*, *L. illustris*, *L. sericata*, *Protophormia terraenovae* (Ханина, Хвесик, 1963; Verves, 2005) та 23 видів мух-саркофагід: *Macronychia agrestis* (Fll.), *Metopia campestris*, *Paragusia elegantula* (Ztt.), *Brachicoma devia*, *Wohlfahrtia meigeni* (Schin.), *Ravinia pernix* (Harris), *Tephromyia grisea* (Mg.), *Sarcotachinella sinuata* (Mg.), *Helicophagella melanura*, *Thyrsocnema incisilobata* (Pand.), *Heteronychia bulgarica* (End.), *H. dissimilis* (Mg.), *H. proxima* (Rd.), *Bercea africa*, *Liosarcophaga emdeni* (Rohd.), *L. portschinskii* (Rohd.), *L. similis*, *Parasarcophaga albiceps*, *Robineauella caeruleascens*, *Rosellea aratrix*, *Sarcophaga carnaria*, *S. lehmanni*, *S. variegata* (Ханина,

Хвесик, 1963; Verves, 1998). Видовий склад цих двокрилих у межах регіону Шацьких озер, зокрема території Шацького національного природного парку (ШНПП), до наших досліджень був зовсім невідомий.

Матеріали і методи. Основою складання видового списку бабок були збори, здійснені на Шацьких озерах обома авторами, а також Л. Хрокало та І. Плющем у різних пунктах Волині у 2005–2008 рр. Усього зібрано 486 дорослих особин, екзувіїв та личинок, що належать до 31 виду та 2 підвидів.

У серпні 2005 року Ю. Вервесом були проведені відлови мух за допомогою повітряного ентомологічного сачка в околицях ШНПП (Шацький район). Зібрано 414 особин двокрилих комах із 43 видів, з яких 21 вид належить до родини Calliphoridae, а 22 види – до родини Sarcophagidae.

Види, вперше вказані для фауни Волині, в тексті відмічені зірочкою (*).

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження.

Видовий склад комах

ODONATA

1. *Calopteryx virgo* (L.): Горохівський р-он: окол. с. Журавники, р. Липа, 11.05.07, личинка самки (Хрокало).

2а. *C. splendens splendens* (Harris): Горохівський р-он: окол. с. Журавники, р. Липа, 11.05.07, 1 личинка самця (Хрокало). Маневицький р-н: Черемський заповідник, 6.07.06, 9 самців, 2 самки (Плющ).

2б. *C. splendens ancilla* Hag.*: Маневицький р-н: Черемський заповідник, 6.07.06, 1 самка (Плющ).

3. *Lestes dryas* Kyrby: Маневицький р-н: Черемський заповідник, 6.07.06, 4 самці, 1 самка (Плющ); Шацький р-н: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14.08.05, 1 самець (Вервес).

4. *L. sponsa* (Hansemann): Шацький р-н: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14-22.08.05, 44 самці, 14 самок (Вервес); оз. Свіязь, зарості комишу, 13.08.08, 1 самець, 1 самка (Хрокало).

5. *L. barbarus* (F.): Шацький р-н: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14-19.08.05, 1 самець, 3 самки (Вервес).

6. *L. virens* (Charp.): Шацький р-н: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 15-19.08.205, 3 самки; 20.08.2005, 10 км на Пн від смт Шацьк, оз. Піщане, 1 самка (Ю. Вервес).

7. *Sympetrum paedisca* (Brauer): Горохівський р-н: окол. с. Холонів, серія ставків, між якими є зарості рудеральних рослин – борщівника, кропиви тощо, 10.05.07, 3 самці, 2 самки; там само, ставок, 14.05.07, 3 самці, 1 самка; окол. с. Журавники, р. Липа, ставок, 11.05.07, 2 самки (Хрокало). Шацький р-н: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14.08.05, 1 самка (Вервес).

8. *S. fusca* (VD Linden)*: м. Берестечко, правий берег р. Стир, луки, 12.05.07, 1 самець. Горохівський р-н: окол. с. Холонів, серія малих ставків, зарості рудеральних рослин – борщівника, кропиви тощо, 10.05.07, 2 самці (Хрокало). Шацький р-н: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14.08.05, 2 самці, 1 самка; там само, 17.08.05, 1 самець, 2 самки (Вервес).

9. *Coenagrion hastulatum* (Charp.): Горохівський р-н: окол. с. Холонів, гаявина біля ставка, 14.05.07, 2 самці (Хрокало).

10. *C. pulchellum* (VD Linden): м. Берестечко, р. Стир, гаявина на острові, 12.05.07, 2 самці, 2 самки; там само, затоплені луки, правий берег р. Стир, 12.05.07, личинки 2 самок. Горохівський р-н: окол. с. Холонів, канал, 9.05.07, личинка 1 самки; там само, серія малих ставків, 10.05.07, ювенільні імаго, 3 самці, 5 самок; там само, малий ставок, 14.05.07, 7 самців, 10 самок; окол. с. Журавники, р. Липа, ставок, 11.05.07, личинки 1 самця, 1 самки (Хрокало).

11. *Coenagrion ornatum* (Selys): Горохівський р-н: окол. с. Журавники, р. Липа, ставок, 11.05.07, личинка 1 самця (Хрокало).

12. *Erythromma najas* (Hansemann): Горохівський р-н: окол. с. Холонів, серія ставків, зарості рудеральних рослин – борщівника, кропиви тощо, 10.05.07, 1 самець; там само, ставок, 14.05.07, 6 самців, 4 самки; окол. с. Журавники, р. Липа, ставок, 11.05.07, ювенільні імаго, 2 самці, 3 самки (Хрокало). Шацький р-н: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14.08.05, 1 самець (Вервес).

13. *Ischnura elegans* (VD Linden): Шацький р-н: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14-22.08.05, 8 самців, 4 самки (Вервес).

14. *Enallagma cyathigerum* (Charp.): Шацький р-н: 10 км від смт Шацьк, оз. Піщане, 20.08.2005, 2 самці, 3 самки; 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14–19.08.05, 17 самців, 30 самок (Вервес); оз. Свіязь, зарості комишу, 13.08.08, 2 самці (Хрокало).
15. *Aeshna mixta* Latr.: Шацький р-н: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 19.08.05, 1 самець (Вервес).
16. *A. cyanea* (Muell.): м. Луцьк, старе русло р. Стир, під мостом, 9.05.07, личинка 1 самця (Хрокало).
17. *A. grandis* (L.): Шацький р-н: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14.08.05, 1 самець; там же, 21.08.05, 1 самка (Вервес).
18. *A. isoceles* (Muell.)*: м. Берестечко, правий берег р. Стир, луки, 12.05.07, 1 самець (Хрокало).
19. *Gomphus vulgatissimus* (L.): м. Берестечко, острів на р. Стир, луки, 12.05.07, 1 самець (Хрокало).
20. *Ophiogomphus cecilia* (Fourcroy)*: Маневицький р-н: Черемський заповідник, 6.07.06, 1 самка (І. Плющ).
21. *Cordulia aenea* (Linnaeus, 1758): Горохівський р-н: окол. с. Холонів, ставок, 14.05.07, екзувії 1 самки, 1 самця.
22. *Somatochlora flavomaculata* (VD Linden): Маневицький р-н: Черемський заповідник, 6.07.06, 1 самець (Плющ).
23. *Epitheca bimaculata* (Charp.): Горохівський р-н: окол. с. Холонів, ставок, 14.05.07, 1 самець, 1 самка, екзувії 2 самців (Хрокало).
24. *Orthetrum cancellatum* (L.): Шацький р-н: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 21–22.08.05, 1 самець, 1 самка (Вервес).
25. *Libellula quadrimaculata* L.: Горохівський р-н: окол. с. Холонів, ставок, 14.05.07, екзувії 3 самок (Хрокало).
26. *Sympetrum flaveolum* (L.): Маневицький р-н: Черемський заповідник, 6.07.2006, 1 самка (Плющ). Шацький р-н: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 17.08.2005, 1 самець; 10 км на Пн від смт Шацьк, оз. Піщане, 20.08.2005, 1 самка (Вервес).
27. *S. danae* (Sulzer): Шацький р-н: 10 км на Пн від смт Шацьк, оз. Піщане, луки, 20.08.05, 3 самки (Вервес); оз. Свіязь, зарості комишу, 13.08.08, 14 самців, 20 самок (Хрокало).
28. *S. vulgatum* (L.): Шацький р-н: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14.08.05, 1 самець; там само, 18.08.05, 1 самка; там само, 22.08.05, 2 самки (Вервес).
29. *S. striolatum* (Charp.): Шацький р-н: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14–22.08.2005, 8 самців, 7 самок (Вервес).
30. *S. sanguineum* (Muell.): Маневицький р-н: Черемський заповідник, 6.07.06, 2 самці, 2 самки (Плющ). Шацький р-н: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14–22.08.05, 13 самців, 27 самок (Вервес); оз. Свіязь, зарості комишу, 13.08.08, 37 самців, 25 самок (Хрокало); 10 км на Пн від смт Шацьк, оз. Піщане, 20.08.05, 17 самців, 8 самок (Вервес).
31. *Leucorrhinia pectoralis* (Charp.): Горохівський р-н: окол. с. Холонів, ставок, 14.05.07, ювенільні особини: 7 самців, 7 самок; екзувії 1 самця, 3 самок (Хрокало).

**DIPTERA
CALLIPHORIDAE**

1. *Bellardia pandia* (Wlk.)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14.08, 1 самець.
2. *Bellardia stricta* (Vill.)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, на квітах *Daucus carota*, 19.08, 1 самка.
3. *Calliphora loewi* End.*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 17 та 18.08, 2 самця, 1 самка.
4. *Calliphora subalpina* (Ringdahl)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14.08, 1 самець; там само, болото, 15.08, 1 самець.
5. *C. uralensis* Vill.: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, болото, 15.08, 1 самець; там само, на квітах *Daucus carota*, 20.08, 1 самка.
6. *C. vicina* (R.-D.): 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14, 17 та 22.08, 3 самці, 1 самка; там само, на квітах *Daucus carota*, 16.08, 1 самка.
7. *Calliphora vomitoria* (L.)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 17.08, 1 самець, 1 самка.
8. *Lucilia caesar* (L.): 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14, 17, 18 та 22.08, 30 самців, 6 самок; там само, болото, 15.08, 9 самців; там само, на квітах *Daucus carota*, 16, 19 та 20.08, 13 самців, 1 самка.

9. *L. illustris* (Mg.): 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14, 18 та 22.08, 5 самців; на квітах *Daucus carota*, 16 та 19.08, 5 самців.
10. *L. sericata* (Mg.): 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14, 17, 18 та 22.08, 14 самців; там само на квітах *Daucus carota*, 19 та 20.08, 11 самців.
11. *L. silvarum* (Mg.)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14 та 18.08, 5 самців, 3 самки; там само, на квітах *Daucus carota*, 16.08, 8 самців.
12. *Melinda viridicyanea* (R.-D.)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, болото, 15.08, 1 самець; там само, луки, 18.08, 1 самка.
13. *Pollenia amentaria* (Mg.)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14 та 18.08, 1 самець, 1 самка.
14. *Pollenia hungarica* Rognes*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, на квітах *Daucus carota*, 16.08, 1 самець.
15. *P. labialis* R.-D.*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14, 17 та 18.08, 8 самців, 11 самок; там само, болото, 15.08, 5 самців, 7 самок.
16. *P. ruddis* (F.)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14, 17 та 18.08, 7 самців.
17. *Protocalliphora azurea* (Fll.)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, на квітах *Daucus carota*, 16, 19 та 20.08, 3 самки; там само, луки, 17 та 18.08, 2 самки.
18. *P. proxima* Grunin*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, на квітах *Daucus carota*, 16.08, 1 самець.
19. *P. rognesi* Thompson & Pont*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, на квітах *Daucus carota*, 16.08, 2 самки; там само, луки, 22.08, 1 самка.
20. *Protophormia terraenovae* (R.-D.): 22 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14 та 18.08, 1 самець, 1 самка; там само, на квітах *Daucus carota*, 19 та 20.08, 3 самці.
21. *Eurychaeta palpalis* (R.-D.)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, на квітах *Daucus carota*, 16 та 19.08, 2 самки; там само, луки, 17.08, 1 самка.

Sarcophagidae

1. *Senotainia conica* (Fll.)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, на квітах *Daucus carota*, 16.08, 1 самець.
2. *Taxigramma heteroneura* (Mg.)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, на квітах *Daucus carota*, 16.08, 1 самка.
3. *Metopia campestris* (Fll.): 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14.08, 1 самка.
4. *Brachicoma devia* (Fll.): 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14. та 17.08, 1 самець, 2 самки; там само, болото, 15.08, 1 самка; там само, на квітах *Daucus carota*, 16.08, 1 самець.
5. *Sarcophila latifrons* (Fll.)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, на квітах *Daucus carota*, 19.08, 1 самка.
6. *Helicophaegella crassimargo* (Pand.)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, на квітах *Daucus carota*, 16.08, 3 самці, 1 самка; там само, луки, 17.08, 1 самець, 1 самка.
7. *H. melanura* (Mg.): 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14, 17 та 18.08, 5 самців, 1 самка; там само, болото, 15.08, 1 самець, 1 самка; там само, на квітах *Daucus carota*, 19 та 20.08, 3 самці; 10 км на Пн від смт Шацьк, берег оз. Піщане, 20.08, 1 самець.
8. *Heteronychia depressifrons* (Ztt.)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, болото, 15.08, 1 самка.
9. *H. haemorrhooides* (Boettcher)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14, 17 та 18.08, 5 самців, 5 самок; там само, болото, 15.08, 3 самці, 2 самки; там само, на квітах *Daucus carota*, 16.08, 3 самки.
10. *H. vagans* (Mg.)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14, 17 та 18.08, 12 самців, 3 самки; там само, болото, 15.08, 1 самець; там само, на квітах *Daucus carota*, 16, 19 та 20.08, 2 самці, 1 самка.
11. *Heteronychia vicina* (Mcq.)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 17.08, 1 самець; там само, на квітах *Daucus carota*, 20.08, 1 самець.
12. *Bellieriomima subulata* (Pand.)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 17.08, 1 самець.
13. *Bercaea africa* (Mcq.): 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, на квітах *Daucus carota*, 16.08, 1 самець; 10 км на Пн від смт Шацьк, берег оз. Піщане, 20.08, 1 самець.
14. *Liosarcophaga similis* (Meade): 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14, 17 та 18.08, 12 самців; там само, болото, 15.08, 6 самців.
15. *L. tuberosa* (Pand.)*: 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14.08, 1 самець.
16. *Parasarcophaga albiceps* (Mg.): 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 18.08, 1 самець.
17. *Robineauella caerulescens* (Ztt.): 2 км на Пн від с. Свіязь, оз. Свіязь, луки, 14. та 17.08, 1 самець, 1 самка.

18. *Krameraea schuetzei* (Kr.)*: 2 км на Пн від с. Світязь, оз. Світязь, луки, 18.08, 1 самець.
19. *Rosellea aratrix* (Pand.): 2 км на Пн від с. Світязь, оз. Світязь, луки, 14, 17, 18 та 22.08, 17 самців; там само, болото, 15.08, 3 самці; там само, на квітах *Daucus carota*, 20.08, 1 самець.
20. *Sarcophaga carnaria* (L.): 2 км на Пн від с. Світязь, оз. Світязь, луки, 14, 17, 18 та 22.08, 18 самців; там само, болото, 15.08, 4 самці; там само, на квітах *Daucus carota*, 16 та 19.08, 11 самців.
21. *S. lehmanni* Muell.: 2 км на Пн від с. Світязь, оз. Світязь, луки, на квітах *Daucus carota*, 16 та 19.08, 3 самці; там само, луки, 17.08, 2 самця; 10 км на Пн від смт Шацьк, берег оз. Піщане, 20.08, 1 самець.
22. *S. variegata* (Scopoli): 2 км на Пн від с. Світязь, оз. Світязь, луки, 14, 17, 18 та 22.08, 28 самців; там само, болото, 15.08, 4 самці; там само, на квітах *Daucus carota*, 16, 19 та 20.08, 11 самців.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У результаті наших досліджень новими для фауни бабок Волинської області виявились 3 види (*Sympetrum fusca*, *Aeshna isoceles*, *Ophiogomphus cecilia*) та один підвид (*Calopteryx splendens ancilla*). Таким чином, видовий список бабок Волині складає 49 видів. Вперше для району Шацьких озер вказані 2 види (*Sympetrum fusca* та *Sympetrum striolatum*), що розширило регіональний список до 30 видів.

На території Шацьких озер ми знайшли 21 вид мух-каліфорид та 22 види мух-саркофагід; усі вони наведені вперше для цього регіону. За наслідками оригінальних досліджень та аналізу літературних даних, на теренах Волині загалом зареєстровано 21 вид каліфорид (з них уперше для області вказано 15 видів) та 32 види саркофагід (з них уперше для області вказано 9 видів).

Подяки. Автори щиро вдячні канд. біол. наук І. Плюшу (Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАНУ) за надання власних зборів бабок для вивчення.

Література

1. Горб С. Н. Стрекозы (Odonata) Украины: фаунистический обзор / С. Н. Горб, Р. С. Павлюк, З. Д. Спуррис // Вестник зоологии.– 2000.– Отд. вып. № 15.– С. 3–155.
2. Павлюк Р. С. Fauna бабок (Insecta, Odonata) північно-західної частини Волинського полісся // Вісн. Львів. держ. ун-ту ім. І. Франка. Сер. Біологія.– 1974.– Вип. 7.– С. 74–84.
3. Павлюк Р. С. Стрекозы западных областей Украины // Latv. Entomol.– 1990.– Vol. 33.– S. 38–80.
4. Ханина И. С. Синантропные мухи г. Луцка и их санитарно-эпидемиологическое значение / И. С. Ханина, В. П. Хвесик // Пробл. паразитологии: Труды 4-й науч. конф. паразитологов УССР.– К.: Изд-во КГУ, 1963.– С. 414–415.
5. Verves Yu. G. A checklist of species of the Ukrainian Sarcophagidae (Diptera) with a description of a new species // Journal of Ukrainian Entomological Society.– Kyiv, 1998.– Vol. 4, № 3/4.– P. 49–57.
6. Verves Yu. G. An annotated list of the Ukrainian Calliphoridae (Diptera) / Yu. G. Verves // Proceedings of Zoological Museum of Kyiv Taras Shevchenko National University.– Kyiv, 2005.– Issue 3.– P. 64–121.

Статтю подано до редколегії
21.01.2009 р.